

การวิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Analysis of Student Teachers' Volunteer Spirits: A Case Study of Rajabhat Universities

เมษา นวลศรี*

*คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

*Corresponding author. Email: bmn_cu@hotmail.com

Received: January 31, 2019 Revised: October 31, 2019 Accepted: November 25, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 1,200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด มีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ t-test และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) โดยภาพรวมนักศึกษาครูมีจิตอาสาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความปรารถนาดี ด้านการพัฒนาสังคม และด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นองค์ประกอบด้านความเสียสละ ซึ่งพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามเพศและระดับชั้น พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนของนักศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์มีจิตอาสาสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ: ความมีจิตอาสา นักศึกษาคู

Abstract

The purposes of this research were to analyze and compare the student teachers' volunteer spirits of Rajabhat universities by gender, major and year level. Samples were 1,200 student teachers of Rajabhat universities selected by multi-stage random sampling. Research instrument was a 5-point scale with Cronbach's alpha reliability of 0.96. Data were analyzed by descriptively including frequency, percentage, means, standard deviation and by inferential statistics methods of t-test and F-test for one - way ANOVA. The research findings were as follow: 1) Overall, student teachers had volunteer spirits at a relatively high level. When considering each factor, it was found that most student teachers had a volunteer spirits in the factor of good intention, social development, and Tracking information at a relatively high level. However, the factor of dedication had a volunteer spirits at moderate level. 2) The comparison of the student teachers' volunteer spirits of Rajabhat universities, there was no statistically significant difference by gender and year level. When classified by major of student showed that a different significance at the .05 level, thus testing the pair subsequently found that the average of volunteer spirits score was major in art was higher than major in science.

Keywords: Volunteer Spirits, Student Teacher

บทนำ

จิตอาสา นับว่าเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่สังคมปรารถนาให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นคุณธรรม ที่กล่าวถึงสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมอาสาทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ปัจจุบันสังคมไทยคาดหวังว่า จิตอาสาจะเป็นคุณธรรมที่สมาชิกยึดมั่นไม่ว่าจะมีบทบาทอยู่ส่วนใดของสังคม ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ที่บุคคลเป็นสมาชิก (จิตาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556) หากพิจารณาจากการบัญญัติถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในดำเนินนโยบาย พระราชบัญญัติ และมาตรฐานตัวชี้วัดทางการศึกษาต่าง ๆ อาทิ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ซึ่งระบุว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข อีกทั้งข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 2556 ซึ่งได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครูไว้ 5 ด้าน 9 ข้อ (คุรุสภา, 2556) จะเห็นได้ว่าในหลายข้อมีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับความหมายของคำว่า “ความมีจิตอาสา” ที่มีความหมายในทำนองว่า พฤติกรรมการเป็นผู้ให้ ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ อาสาทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น ข้อที่ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้อง ดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และข้อที่ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ เป็นต้น นั้นแสดงให้เห็นว่า วิชาชีพครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมีจิตอาสาซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพนี้ นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน ซึ่งกลไกที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคนได้นั้น คือ ระบบการศึกษา ซึ่งได้กล่าวถึงความมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะในด้านการศึกษาในแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว และต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549) ซึ่งได้กล่าวถึงความมีจิตอาสาไว้อย่างชัดเจน ว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะด้านความมีจิตอาสา มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษาเป็นลำดับแรกๆ

จากการวิเคราะห์สภาพสังคมในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาอันเนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับจิตอาสาลดน้อยลง ดังเช่นที่ วลัยทิพย์ เปรมทวีธนโชต (2557) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า สังคมหรือประเทศไทยกำลังประสบวิกฤตการณ์ต่างๆ มากมาย สาเหตุเนื่องจากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน หากไม่เร่งดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบที่ร้ายแรงทวีคูณยิ่งขึ้นไป ซึ่งมีเพียงทรัพยากรบุคคลคุณภาพที่พร้อมทั้งความเก่งและความดีเท่านั้น ที่จะป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มปัญญาชนคนรุ่นใหม่ในระดับอุดมศึกษาที่ควรจะได้รับพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นไปที่คุณลักษณะด้านจิตอาสา

ดังที่ ฌ็องฌัก กอติเยอร์ (2550) ได้ให้ความหมายของจิตอาสาไว้ว่า หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวม โดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่อาสาหาประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ดังนั้น หากเยาวชนคนรุ่นใหม่มีคุณลักษณะจิตอาสา มาก จะสามารถช่วยสังคมและประเทศชาติให้ดีขึ้นได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำเนิดขึ้นเริ่มแรกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตครู โดยเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากชื่อเดิมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง คือ “วิทยาลัยครู” ซึ่งเป็นสถาบันอันทรงเกียรติที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในการผลิตครูมาโดยตลอดจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยังคงรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมโดยเปิดเรียนการสอน ในคณะครุศาสตร์ทุกแห่ง และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยน้อยมากที่ทำการศึกษามีจิตอาสาของนักศึกษาครู ทั้ง ๆ ที่ความมีจิตอาสาและความเป็นครูมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยตรง อีกทั้งยังไม่มีเครื่องมือวัดความมีจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมาก่อน อีกทั้งการวัดตัวแปรทางจิตวิทยาถือว่าเป็นการวัดที่ค่อนข้างยาก เป็นสิ่งที่คนทั่วไปสังเกตได้ยาก ซึ่งเป็นเรื่องของคุณลักษณะแฝงที่อยู่ภายในตัวบุคคล แต่หากมีเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อชีวิตก็จะได้ผลที่สะท้อนคุณลักษณะดังกล่าวได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะความมีจิตอาสาของนักศึกษาได้ เพื่อให้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตครูที่เปี่ยมไปด้วยความรู้และความมีจิตอาสา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในวงกว้างต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ว่าอยู่ในระดับใด อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยนี้ จะทำให้ทราบปรากฏการณ์จริงของระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยภาพรวม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญนี้ให้กับนักศึกษาครูต่อไป รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนและพัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตอาสา อันเป็นคุณสมบัติที่สังคมปรารถนา เพิ่มมากขึ้นหรืออยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา ในการหาแนวทางพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาในประเด็นของพฤติกรรมจิตอาสาเพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และระดับชั้นปี

สมมติฐานการวิจัย

ในส่วนของ การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และชั้นปี (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ดังเช่น การศึกษาของ สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวีติรุ่งเรือง (2557) พบว่า การทดสอบสมมติฐาน เพศ อายุ สาขาวิชา และชั้นปีที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าความมีจิตอาสา ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความใกล้เคียงกัน และศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีเหมือนกัน ดังนั้น ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู น่าจะมีความแตกต่างกันตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และชั้นปี

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ คณะครุศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย ราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 147,229 คน (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,200 คน โดยมีขั้นตอนในการได้มา ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ rule of thumb (Schumacker and Lomax, 1996; Hair, Anderson, Tatham and Black, 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งกล่าวว่า การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้กันมากในการวิจัยตัวแปร พหุ คือ 10 – 20 คนต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร สำหรับการวิจัยนี้มีตัวแปร จำนวน 41 ตัวแปร ผู้วิจัยเลือกกำหนดขนาดตัวอย่าง 10 คน ต่อ 1 ตัวแปร ถ้าผู้วิจัยยึดตามกฎ ดังกล่าว ดังนั้น จะต้องใช้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำควรมีอย่างน้อย 410 คน อีกทั้ง เพื่อเพิ่มความมั่นใจในเรื่องของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับขนาด กลุ่มตัวอย่างเป็น 1,250 คน เพื่อใช้เป็นกรอบในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากกำหนดขนาดตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดกรอบการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มมหาวิทยาลัยจากการแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มภาคใต้ โดยผู้วิจัยเชื่อว่าพื้นฐานบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง มีจุดกำหนดของปรัชญาพื้นฐานเดียวกัน อีกทั้งบริบทด้านการจัดการเรียนการสอนก็มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกันตั้งนั้นถือได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ระหว่างมหาวิทยาลัย จึงสามารถสุ่มมหาวิทยาลัยใดมาเป็นกลุ่มเป้าหมายก็ได้ ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจึงสุ่มมา 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นที่ 2 สุ่มมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยทั้งหมด 3 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้มหาวิทยาลัยทั้งหมด 5 มหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ขั้นที่ 3 สุ่มนักศึกษาที่ได้จากมหาวิทยาลัยในขั้นที่ 2 มหาวิทยาลัยละ 250 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นปีที่ศึกษาเป็นตัวแบ่ง (Strata) ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีละ 50 คน (ชั้นปีที่ 1 – 5)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ตามกรอบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 1,250 คน

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 45 วัน จากการส่งแบบสอบถามไปมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1,250 ชุด ผลปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และมีการให้ข้อมูลครบถ้วน จำนวน 1,200 ฉบับ โดยมีอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 96

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามวัดความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ และมีผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามกับข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่า Index Item of Congruence: IOC โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียาค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กายจนวาสี, 2548) ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า IOC ทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ซึ่งถือได้ว่าแบบวัดมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง โดยค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .96 ซึ่งถือว่ามียาค่าความเที่ยงในระดับสูง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า .70 ซึ่งเป็นที่ยอมรับในฐานะเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าความเที่ยง (Nunnally, 1967)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ทั้งสถิติพื้นฐานและสถิติเชิงสรุปอ้างอิง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน และร้อยละ
2. วิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำแนกตาม เพศ และกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน ด้วยสถิติทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples) และจำแนกตามระดับชั้นปี ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (f-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	295	24.58
หญิง	905	75.42
รวม	1,200	100.00
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	246	20.50
ชั้นปีที่ 2	239	19.92
ชั้นปีที่ 3	237	19.75
ชั้นปีที่ 4	243	20.25
ชั้นปีที่ 5	235	19.58
รวม	1,200	100.00
กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน		
กลุ่มวิทยาศาสตร์	691	57.58
กลุ่มศิลปศาสตร์	509	42.42
รวม	1,200	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1,200 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.42 เป็นนักศึกษาที่ศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-5 กระจายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 20 ในแต่ละชั้นปี นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 57.58

2. ผลการวิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยภาพรวม (n = 1,200)

ลำดับ	องค์ประกอบ	(M)	(S.D.)	ระดับความมีจิตอาสา
1	ความปรารถนาดี	3.71	0.75	ค่อนข้างสูง
2	ความเสียสละ	3.43	0.71	ปานกลาง
3	การพัฒนาสังคม	4.09	0.58	ค่อนข้างสูง
4	การติดตามข้อมูลข่าวสาร	3.78	0.77	ค่อนข้างสูง
	รวม	3.75	0.58	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจิตอาสาโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (M=3.50, SD=0.58) และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นองค์ประกอบด้านความเสียสละ ซึ่งพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 1 ด้านความปรารถนาดี (n=1,200)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับความมีจิตอาสา
1	ข้าพเจ้ามีความห่วงใยผู้ที่ประสบปัญหาหรือภัยพิบัติต่างๆ	3.71	0.75	ค่อนข้างสูง
2	ข้าพเจ้าคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับเพื่อนๆ	3.43	0.71	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดทุกครั้งที่พบเห็นคนในสังคมใจดำไม่ให้ความช่วยเหลือต่อกัน	4.09	0.58	ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 3 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษา
 คุรุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 1 ด้านความปรารถนาดี (n=1,200)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับ ความมีจิตอาสา
4	ข้าพเจ้าคิดที่จะบริจาคร่างกายให้กับ สภากาชาดไทยเพื่อให้ประโยชน์ต่อไป	3.62	.98	ค่อนข้างสูง
5	ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะให้นักเรียนของข้าพเจ้าใน อนาคตได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ	3.86	.92	ค่อนข้างสูง
6	ข้าพเจ้าช่วยบอกหรือแนะนำเส้นทางให้กับชาว ต่างชาติหรือผู้ที่ไม่รู้จักเส้นทาง	3.55	.96	ค่อนข้างสูง
7	ข้าพเจ้าสนใจที่จะรวบรวมของเหลือใช้ไปร่วม บริจาคให้กับผู้ยากไร้	3.77	.95	ค่อนข้างสูง
8	ข้าพเจ้าสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเต็มใจได้ โดยไม่ต้องมีค่าตอบแทน	3.71	.95	ค่อนข้างสูง
9	ข้าพเจ้าคอยแนะนำดักเตือนเพื่อน ๆ ที่มักเห็น แก่ประโยชน์ส่วนตัว อย่างไม่ลังเล	3.81	.96	ค่อนข้างสูง
10	ข้าพเจ้ารู้สึกหดหู่เมื่อได้ยินข่าวเกี่ยวกับเด็กที่ได้ ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการศึกษา	3.63	1.03	ค่อนข้างสูง
11	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายคุณค่าของความมีจิต อาสาให้บุคคลอื่นเข้าใจ ได้ดี	3.82	.94	ค่อนข้างสูง
12	ข้าพเจ้าคอยแนะนำดักเตือนคนในครอบครัวเมื่อ กระทำผิด	3.83	.96	ค่อนข้างสูง
13	ข้าพเจ้ารู้สึกที่สามารถเข้ากับเพื่อนๆ ได้ดีหลัง จากทำกิจกรรมจิตอาสา	3.77	.97	ค่อนข้างสูง
14	ข้าพเจ้ารู้สึกยอมไม่ได้เมื่อรับทราบเกี่ยวกับ ความไม่ยุติธรรมในสังคม	3.58	1.11	ค่อนข้างสูง
	รวม	3.71	.75	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์กรประกอบที่ 1 ด้านความปรารถนาดีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($M=3.71$, $SD=.75$) และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยข้อรายการ “ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะให้นักเรียนของข้าพเจ้าในอนาคตได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M=3.86$, $SD=.92$) รองลงมาได้แก่ “ข้าพเจ้าคอยแนะนำเด็กเดือนคนในครอบครัวเมื่อกระทำผิด” ($M=3.83$, $SD=.96$) และ “ข้าพเจ้าสามารถอธิบายคุณค่าของความมีจิตอาสาให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ดี” ($M=3.82$, $SD=.94$) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์กรประกอบนี้ ได้แก่ “ข้าพเจ้าช่วยบอกหรือแนะนำเส้นทางให้กับชาวต่างชาติหรือผู้ที่ไม่รู้จักเส้นทาง” ($M=3.55$, $SD=.96$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์กรประกอบที่ 2 ด้านความเสียสละ ($n=1,200$)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับความมีจิตอาสา
1	ข้าพเจ้าช่วยอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาที่เรียนให้เพื่อนที่ไม่เข้าใจด้วยความยินดี	3.45	.99	ปานกลาง
2	ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมเงินเมื่อเพื่อนมีปัญหาด้านการเงิน	3.37	.97	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้ามักจะเข้าไปถามและอาสาช่วยเหลือเมื่อพบเจอคนถือของพระพุทธรูป	3.40	.99	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของเหลือใช้ให้หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม	3.18	1.11	ปานกลาง
5	ข้าพเจ้ามักอาสาเป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อทำงานส่วนรวม	3.29	.98	ปานกลาง
6	ข้าพเจ้ามักแบ่งอาหารให้สุนัขจรจัดที่พบเจอ	3.24	1.11	ปานกลาง
7	ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่ได้บริการคนรอบข้างให้มีความสุขหรือได้รับความสะดวกสบาย	3.77	.95	ค่อนข้างสูง
8	ข้าพเจ้ามักบริจาคเงินเพื่อสมทบทุนก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง	3.48	.86	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษา
 คุรุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 2 ด้านความเสียสละ (n=1,200)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับ ความมีจิตอาสา
9	ข้าพเจ้าสละที่นั่งให้กับคนชรา เด็ก ผู้พิการ หรือ บุคคลที่อ่อนแอกว่า	3.51	.88	ค่อนข้างสูง
10	ข้าพเจ้ามักได้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำงานร่วมกันเป็นประจำ	3.34	.92	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้าอยากเข้าไปให้ความรู้เด็กกำพร้าตามสถานเลี้ยงเด็กต่างๆ	3.73	.96	ค่อนข้างสูง
12	ข้าพเจ้ามักจะเลือกทำงานที่เกี่ยวกับส่วนรวมก่อนที่จะทำงานส่วนตัว	3.35	1.08	ปานกลาง
	รวม	3.43	.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ความมีจิตอาสาของนักศึกษาคุรุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 2 ด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง (M=3.43, SD=.71) และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับจิตอาสาอยู่ในช่วงปานกลางถึงค่อนข้างสูง โดยข้อรายการ “ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่ได้บริการคนรอบข้างให้มีความสุขหรือได้รับความสะดวกสบาย” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (M=3.77, SD=.95) รองลงมาได้แก่ “ข้าพเจ้าอยากเข้าไปให้ความรู้เด็กกำพร้าตามสถานเลี้ยงเด็กต่างๆ” (M=3.73, SD=.96) และ “ข้าพเจ้าสละที่นั่งให้กับคนชรา เด็ก ผู้พิการ หรือ บุคคลที่อ่อนแอกว่า” (M=3.51, SD=.88) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ “ข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของเหลือใช้ให้หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม” (M=3.18, SD=1.11)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคม (n = 1,200)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับ ความมีจิตอาสา
1	ข้าพเจ้ามักจะเก็บเศษขยะที่สามารถขายได้มอบให้กับคนเก็บขยะ	4.17	0.77	ค่อนข้างสูง
2	ข้าพเจ้าเก็บขยะที่ตกหล่นลงถังขยะเมื่อพบเห็น	4.44	0.81	ค่อนข้างสูง
3	ข้าพเจ้ามองว่าความเสียสละนำมาซึ่งความสุขของคนสังคม	4.18	0.88	ค่อนข้างสูง
4	ข้าพเจ้ามักสมัครเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวกับจิตอาสา กับทางมหาวิทยาลัยและองค์กรภายนอกอยู่เสมอ	4.17	0.89	ค่อนข้างสูง
5	ข้าพเจ้ามีแนวคิดว่าจะอยากที่จะไปเป็นครูสอนหนังสือตามพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร	4.09	0.86	ค่อนข้างสูง
6	ข้าพเจ้าค้นพบศักยภาพของตนเองจากการทำงานด้านจิตอาสาเพื่อสังคม	4.20	0.81	ค่อนข้างสูง
7	ข้าพเจ้าเชื่อว่ากิจกรรมจิตอาสาช่วยพัฒนาสังคมให้น่าอยู่	3.93	0.87	ค่อนข้างสูง
8	ข้าพเจ้าคิดที่จะทำโครงการเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ เช่น การอ่านออก เขียนได้ เป็นต้น	3.91	0.87	ค่อนข้างสูง
9	ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าตัวเองเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาด้านการศึกษาของชาติได้	3.88	0.81	ค่อนข้างสูง
10	ข้าพเจ้าคิดที่จะทำโครงการเกี่ยวกับจิตอาสา ร่วมกับเพื่อนๆ หรือผู้ที่สนใจ	3.98	0.86	ค่อนข้างสูง
	รวม	4.09	0.58	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 5 พบว่า ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (M=4.09, SD=.58) และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีพิสัยของค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 4.44 ข้อรายการ “ข้าพเจ้าเก็บขยะที่ตกหล่นลงถังขยะเมื่อพบเห็น”

มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M=4.44, SD=.81$) รองลงมาได้แก่ “ข้าพเจ้าค้นพบศักยภาพของตนเองจากการทำงานด้านจิตอาสาเพื่อสังคม” ($M=4.20, SD=.81$) และ “ข้าพเจ้ามองว่าความเสียสละนำมาซึ่งความผาสุกของคนสังคม” ($M=3.18, SD=.88$) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ “ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าตัวเองเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาด้านการศึกษาของชาติได้” ($M=3.88, SD=.81$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตอาสาของนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 4 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสาร ($n = 1,200$)

ลำดับ	ข้อรายการ	(M)	(S.D.)	ระดับความมีจิตอาสา
1	ข้าพเจ้ารู้สึกดีทุกครั้งที่ได้ยินข่าวเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน	4.15	0.95	ค่อนข้างสูง
2	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะหาช่องทางบริจาคเงินเมื่อได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ	3.69	0.94	ค่อนข้างสูง
3	ข้าพเจ้าสนใจเข้าร่วมฟังบรรยายหรือร่วมอภิปรายในหัวข้อเกี่ยวกับความมีจิตอาสา	3.60	0.97	ค่อนข้างสูง
4	ข้าพเจ้าติดตามหรือเป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มจิตอาสาเพื่อพัฒนาสังคม	3.89	0.94	ค่อนข้างสูง
5	ข้าพเจ้ามักติดตามหรือศึกษาข้อมูลข่าวสารออนไลน์ที่เกี่ยวกับกลุ่มจิตอาสา	3.58	0.85	ค่อนข้างสูง
	รวม	3.78	0.77	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 6 พบว่า ความมีจิตอาสาของนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในองค์ประกอบที่ 4 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($M=3.78, SD=.77$) และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีพิสัยของค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 – 4.15 ข้อรายการ “ข้าพเจ้ารู้สึกดีทุกครั้งที่ได้ยินข่าวเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M=4.15, SD=.95$) รองลงมาได้แก่ “ข้าพเจ้าติดตามหรือเป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มจิตอาสาเพื่อพัฒนาสังคม” ($M=4.89, SD=.94$) และ

“ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะหาช่องทางบริจาคเงินเมื่อได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ” ($M=3.69, SD=.94$) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่พบว่ามีความเฉลียวฉลาดที่สุดในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ “ข้าพเจ้ามักติดตามหรือศึกษาข้อมูลข่าวสารออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจิตอาสา” ($M=3.58, SD=.85$)

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตาม เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และระดับชั้นปี

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามเพศ

องค์ประกอบ	เพศ	n	(M)	(S.D.)	Levene's Test for Equality of Variances		t	p
					F	Sig		
ความปรารถนาดี	ชาย	295	3.72	0.78	3.016	.08	.34	.73
	หญิง	905	3.70	0.74				
ความเสียสละ	ชาย	295	3.50	0.77	6.117	.01	1.89	.06
	หญิง	905	3.40	0.69				
การพัฒนาสังคม	ชาย	295	4.04	0.61	3.188	.07	-1.81	.07
	หญิง	905	4.11	0.56				
การติดตามข้อมูลข่าวสาร	ชาย	295	3.76	0.81	2.696	.10	-.57	.57
	หญิง	905	3.79	0.75				
รวม	ชาย	295	3.75	0.63	8.957	.00	.10	.92
	หญิง	905	3.75	0.56				

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามเพศของนักศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและรายองค์ประกอบไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามกลุ่มวิชาที่เรียน

องค์ประกอบ	กลุ่มวิชา	n	(M)	(S.D.)	Levene's Test for Equality of Variances		t	Sig
					F	Sig		
ความปรารถนาดี	วิทย์	691	3.68	0.78	7.012	.01	-1.65	.10
	ศิลป์	509	3.75	0.70				
ความเสียสละ	วิทย์	691	3.39	0.73	1.969	.16	-2.20*	.03
	ศิลป์	509	3.48	0.68				
การพัฒนาสังคม	วิทย์	691	4.08	0.60	11.634	.00	-1.42	.16
	ศิลป์	509	4.12	0.54				
การติดตามข้อมูลข่าวสาร	วิทย์	691	3.69	0.81	18.912	.00	-4.632*	.00
	ศิลป์	509	3.90	0.69				
รวม	วิทย์	691	3.71	0.61	11.744	.00	-3.12*	.00
	ศิลป์	509	3.81	0.52				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนของนักศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์มีจิตอาสาสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความเสียสละ องค์ประกอบด้านการพัฒนาสังคม และองค์ประกอบด้านการติดตามข่าวสาร มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์มีจิตอาสาสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามระดับชั้นปี

องค์ประกอบ	SS	df	MS	F	sig	ผลการทดสอบรายคู่
องค์ประกอบที่ 1 ความปรารถนาดี						
ระหว่างกลุ่ม	5.04	4	1.26	2.25	.06	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	665.72	1,195	0.56			
รวม	670.76	1,199				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 4.68, df1 = 4, df2 = 1,195, sig = .01 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Dunnett T3						
องค์ประกอบที่ 2 ความเสียสละ						
ระหว่างกลุ่ม	8.26	4	2.07	4.16	.00*	พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ ปี 5 > ปี 1
ภายในกลุ่ม	593.55	1,195	0.50			
รวม	601.81	1,199				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.824, df1 = 4, df2 = 1,195, sig = .121 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe						
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาสังคม						
ระหว่างกลุ่ม	3.00	4	0.75	2.26	.06	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	396.19	1,195	0.33			
รวม	399.19	1,199				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.534, df1 = 4, df2 = 1,195, sig = .19						

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามระดับชั้นปี

องค์ประกอบ	SS	df	MS	F	sig	ผลการทดสอบรายคู่
องค์ประกอบที่ 4 การติดตามข้อมูลข่าวสาร						
ระหว่างกลุ่ม	3.43	4	0.86	1.46	.21	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	702.03	1,195	0.59			
รวม	705.46	1,199				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.129, df1 = 4, df2 = 1,195, sig = .075						
ภาพรวม ความมีจิตอาสา						
ระหว่างกลุ่ม	3.10	4	0.78	2.35	.05	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	395.18	1,195	0.33			
รวม	398.29	1,199				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.312, df1 = 4, df2 = 1,195, sig = .056						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามระดับชั้น พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความเสียสละ เป็นเพียงองค์ประกอบเดียวที่มีความแตกต่างกันตามระดับชั้นปี จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลัง ซึ่งพบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาคูรุมมหาวิทยาลัยราชภัฏมิจิตอาสาโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีครูสมาเป็นองค์การทางวิชาชีพ และมีการกำกับดูแลการผลิตบัณฑิตอย่างใกล้ชิด และกำหนดแนวทางการผลิตบัณฑิตครูได้อย่างมีระบบและมีแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละที่ได้ตระหนัก ให้ความสำคัญ และดำเนินการผลิตบัณฑิตตามกรอบของครูสมาอย่างเคร่งครัด ตลอดจนมีกิจกรรมที่เอื้อต่อการมีจิตอาสา มีการปลูกฝังค่านิยมที่เน้นความเสียสละผ่านกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนหลักสูตร เนื่องจากความมีจิตอาสาถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของบุคคลที่จะเป็นครูในอนาคต และครูย่อมมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างของความมีจิตอาสาให้กับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับจากการศึกษาของ ฌ์ญนิซากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ที่พบว่า การสั่งสอนการปลูกฝังจากครูเป็นสิ่งสำคัญ ที่สุดในปัจจุบันด้านโรงเรียน/ครูที่จะทำให้นักเรียนมีจิตอาสา อีกทั้ง แบบอย่างจิตอาสาจากครู และมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู ก็มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตอาสาของนักเรียนเช่นกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นองค์ประกอบด้านความเสียสละ ที่พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากตัวชี้วัดบางส่วนในองค์ประกอบด้านความเสียสละจะเป็นลักษณะของการบริจาคเงิน สิ่งของ หรือทรัพย์สิน หากพิจารณาบริบทของนักศึกษาแล้ว บางครั้งอาจเป็นข้อจำกัดในการที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมความมีจิตอาสาตามตัวชี้วัดเหล่านี้ได้ จึงส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนในองค์ประกอบนี้อาจต่ำกว่าความเป็นจริงเล็กน้อย และหากพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบนี้เป็นรายชื่อ พบว่า คำถามที่เกี่ยวกับการเสียสละที่ไม่ใช่สิ่งของ หรือทรัพย์สิน จะมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างสูง เช่น “ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่ได้บริการคนรอบข้างให้มีความสุขหรือได้รับความสะดวกสบาย” พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ “ข้าพเจ้าอยากเข้าไปให้ความรู้เด็กกำพร้าตามสถานเลี้ยงเด็กต่าง ๆ” และ “ข้าพเจ้าสละที่นั่งให้กับคนชรา เด็ก ผู้พิการ หรือบุคคลที่อ่อนแอกว่า” ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษายินดีที่เสียสละสิ่งเหล่านี้ได้อย่างเต็มใจ ส่วนข้อรายการที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ “ข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของเหลือใช้ให้หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม” ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ข้อรายการนี้เป็นการเสียสละสิ่งของซึ่งในฐานะความเป็นนักศึกษา ยังไม่สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมนี้ได้อย่างโดดเด่นมากนัก

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามเพศของนักศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและรายองค์ประกอบไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความมีจิตอาสาเป็นคุณลักษณะที่ผ่านการปลูกฝัง อบรมจากทั้งครอบครัว โรงเรียน ดังนั้น ไม่ว่าจะเพศใดก็ตามย่อมได้รับการปลูกฝังที่เท่าเทียมกัน เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนของนักศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์มีจิตอาสาสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาในกลุ่มวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ เช่น การศึกษารัฐมวีย ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีน ด้วยธรรมชาติของวิชาเรียนพบว่า มีกิจกรรมหรือโครงการในลักษณะที่เอื้อต่อการบริการสังคมมากกว่ากลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า ความมีจิตอาสาของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความเสียสละ เป็นเพียงองค์ประกอบเดียวที่มีความแตกต่างกันตามระดับชั้นปี โดย นักศึกษาชั้นปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้ผ่านกระบวนการปลูกฝังความเป็นครูมาตั้งแต่เริ่มแรกเข้าศึกษาจนกระทั่งได้ผ่านการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมา 1 ปีเต็ม และพร้อมที่จะบรรจุเข้าไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพแล้ว ตลอดจนได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรทั้งกิจกรรมบังคับและกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตอาสา มาค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาเข้าใหม่ เพิ่งเปลี่ยนบริบทจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ความมีจิตอาสาย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยกว่านักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรรณ เรื่องพุทธ และอวยพร เรื่องตระกูล (2557) ได้ทำการวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสา โดยกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาประกอบด้วยกิจกรรมที่จัดภายในสถานศึกษาและจัดภายนอกสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีจิตอาสาว่า ควรเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาได้ทำร่วมกัน เป็นลักษณะกิจกรรมที่เน้นช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละต่อสังคมและควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาที่เกี่ยวกับการมุ่งมั่นพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขากลุ่มวิทยาศาสตร์มีระดับของจิตอาสาต่ำกว่านักศึกษาในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยที่ไม่ต่ำมากนัก แต่สามารถจะพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นได้ได้ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์ที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนานักศึกษาคูอาจจัดกิจกรรมเสริมทั้งในระดับหลักสูตร สาขาวิชา หรือระดับคณะ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำร่วมกันมากขึ้น เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาระดับความมีจิตอาสาให้สูงขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะนักศึกษาคูกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเท่านั้น ในโอกาสต่อไปหากมีนักวิจัยอื่นที่สนใจตัวแปรในลักษณะเดียวกันนี้ อาจศึกษากับบริบทของนักศึกษาคณะต่าง ๆ หรือ ขยายขอบเขตของการศึกษาให้กว้างขึ้น เช่น ศึกษา กับนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความมีจิตอาสาของนักศึกษาต่อไป
3. ในโอกาสต่อไปอาจศึกษาวิจัยด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย ในลักษณะของการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed - Method research) เช่น เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย รอบด้านมากขึ้น อาจให้เทคนิคการสนทนากลุ่มนักศึกษา อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา. (2556). จรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา. สืบค้นจาก <http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=93&did=525> สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2559.
- จิราพรรณ เรื่องพุทธ และอวยพร เรื่องตระกูล. (2557). การวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(2), 540-549.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัยทิพย์ เปรมทวีธนาโชต. (2557). การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
นักศึกษา กับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา. วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal, 7(3), 819-833.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวัตีรุ่งเรือง. (2557). จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีในเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2561). สถิติจำนวนนักศึกษา. สืบค้นจาก
[http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=HYPERLINK "http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=2"2](http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=HYPERLINK%20%22http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=2%22) สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2561.
- Nunnally, J. (1967). **Psychometric theory**. New York: McGraw-Hill.